

CURSUS

Behandeling van schrijfstoornissen volgens Mesker en aanverwante gedrags-neurologische onderwerpen.

PROGRAMMA

Tien studiedagen: De cursus vindt plaats in Eindhoven op zaterdagen van 10-17u vanaf Zaterdag xxxxx 2015 (wordt bekend bij voldoende deelname, max. 12).

Van de 10 studiedagen worden er 6 door Wally van Grunsven gegeven die na een introductiedag intensieve instructies en oefeningen inhouden betreffende de praktijk en de achtergrond van de ontwikkeling van de lateraliteit van manuele sensoriek en handmotoriek, het uitvoeren van testen en behandeling volgens Mesker met het Meskerbord. Voorts 4 studiedagen op gedragsneurologisch gebied door C. Njiokiktjien: 1 een studiedag 'Motorische problemen bij kinderen: neurale netwerken, onderzoek, differentieële diagnose & comorbiditeit', 1 studiedag over ontwikkelingsneurologie en ontwikkeling(neuro)psychologie, 1 studiedag over spraak-taalstoornissen en dyslexie en het verband met lateraliteit., 1 studiedag over en autisme, aandachtsstoornissen (ADHD) en NLD en het verband met lateraliteit,

VOOR WIE?

Vanwege het interactieve karakter zal de cursus gegeven worden voor ten hoogste 12 deelnemers. De cursus is vooral bedoeld voor hen die direct betrokken zijn bij de diagnostiek en behandeling van kinderen met stoornissen in de lateraliteit en de praxie: ergo- en fysio of kinesitherapeuten.

ACCREDITATIE is alleen aangevraagd en toegekend in 2012 voor ergotherapeuten: 74 punten (ID 58797). Wordt opnieuw aangevraagd voor cursus in 2015.

DOCENTEN:

Dr. Charles Njiokiktjien, psychiater, v/h kinderneuroloog n.p., Stichting Dysphatische Ontwikkeling, WG-plein 316 1054 SG, Amsterdam. Na het verschijnen van zijn handboek 'Gedragsneurologie van het kind' in 2004 heeft hij zich verder verdiept in de neurologische organisatie van de motoriek en de handelingen. Hij gaf over dit onderwerp lezingen en workshops in Nederland, België, Frankrijk, Italië, Duitsland en Rusland. Zie op de site ook een recent boek over '*social relatedness*.'

Mevr. Wally van Grunsven, Meskerspecialiste, gaf cursussen en lezingen over lateralisatiestoornissen, aan de universiteit van Leuven, faculteit voor bewegingswetenschappen, voor de hier aangekondigde cursus in Leuven, Zeist en in Amsterdam tussen 2002 en 2013. Zij was docente bij post-HBO opleidingen ergotherapie in Groningen en fysiotherapie in Heerlen. Ze gaf les bij de stichting SON te Utrecht. Ook was ze verbonden aan het I.I.E.S.(Institut International d' Education Spécialisée) te Genève. In mei 2009 gaf zij een workshop in Verona, Italië. Publicaties:

- Van Grunsven et al. (2003) Ontogenetic trends in gnostic hand function in 3- to 12-year-old children. Perc. Motor Skills, 96, 1043-1061.
- Van Grunsven et al. (2009) Ontogenesis of laterality in 3- to 10-year-old children: increased unimanual independence grounded on improved bimanual motor function. Perceptual and Motor Skills, Perc. Mot. Skills, 109:3-29.

INHOUD

Zoals bekend berust de dominantie van één hersenhelft hierop dat na normale lateralisatie, wanneer het schrijven zich ontwikkelt in die hersenhelft welke tegenovergesteld is aan de schrijvende hand, zich een speciale organisatie van de schorsvelden ontwikkelt, waardoor het taalgebruik, in de ruimste zin van het woord, een specifieke functie van die hersenhelft wordt (**zie leerdoelen**).

Het onderkennen van neurale netwerken voor bewegingen is begonnen met de 19e eeuwse systeemneurologie. Toen Liepmann in het begin van de 20e eeuw de neurologie van de handelingen (praxis) beschreef, begon het tijdperk van de neuropsychologie ofwel de neurologie van 'hogere, corticale, hersenfuncties'. Sinds Broca en Wernicke in de 19e eeuw en Liepmann in de 20e eeuw stelden dat de linkerhersenhelft voor de formele aspecten van spraak-taal en handelingen dominant is (zg. instrumentele systemen), is er door neurologen en neuropsychologen hier en in de VS veel toegevoegd aan die kennis. Men heeft bijvoorbeeld een aantal wezenlijke verschillen gevonden tussen de hersenhelften (Sperry). De belangrijkste ontdekking aan het eind van de 20e eeuw is die van het spiegelneuronsysteem in Parma, Italië (Rizzolatti, Gallese).

De cursusleiding is van mening dat de behandeling van schrijfstoornissen ingebed moet worden in een bredere kennis van de neurologie van bewegingen en handelingen en het onderzoek daarvan. Dit wordt uitvoerig besproken, en met dvd's toegelicht. (**zie verder leerdoelen**).

AANMELDEN

wallyVG@zonnet.nl

LEERDOELEN:

Het doel van de cursus is het zelfstandig kunnen diagnostiseren en behandelen van afwijkende lateraaliteit bij met name schrijfstoornissen.

Voorop staat de neurologische organisatie van het schrijven en de ontwikkeling van het schrijven in zijn kwaliteiten; in samenhang hiermee de ontwikkelingsneurologie van de handmotoriek. Het operationaliseren van de schrijfmotoriek en de behandeling ervan bij schrijfstoornissen gebeurt middels het zg. Meskerbord. De cursist leert hiermee omgaan en krijgt inzicht in de bovengenoemde achtergronden.

De ontwikkeling van primitieve slurfmotoriek naar symmetrische motoriek, van symmetrische motoriek naar asymmetrische motoriek en lateraaliteit, en tenslotte naar het stadium van dominantie, wordt onderzocht met behulp van de 'Psycho-motor Dominance Test', waarin het Meskerbord een rol speelt (zie van Grunsven e a. z.o.z).

In de 'Grip Test' wordt de ontwikkeling nagegaan van de gnostische sensomotorische functies van de vingers en de duim, die zich enkel in oppositie tot de vingers kan ontwikkelen (zie van Grunsven e a. z.o.z). Beide tests en de orthodidactische consequenties van deze zienswijze op de ontwikkeling worden uitvoerig behandeld.

Het onderzoek van motoriek en handelingen in het algemeen is voor de beroepsbeoefenaar in de dagelijkse praktijk van belang en wordt behandeld.

De ontwikkelingsstoornissen autisme, dysfasische ontwikkeling, aandachtsregulatiestoornissen (ADHD) en DCD/ ontwikkelingsdyspraxie, alsmede gedragsproblemen die te maken hebben met gehechtheid komen vaak samen voor en hangen functioneel samen.

Deze samenhang wordt behandeld. Het begrip DCD in DSM-IV wordt voor de praktijk nader uitgewerkt.

DEELNAMEKOSTEN :

De kosten voor deze cursus bedragen € 1450, (incl. koffie, thee en lunch).

Het handboek 'Gedragsneurologie van het kind' bevat veel leerstof van de cursus en geeft de meeste informatie over aanverwante gedragsneurologische onderwerpen.

Het boek is verplicht en wordt met 50% korting aangeboden (€ 50). Kijk op www.suyi.nl voor informatie over dit boek.

Schrijft u zich eerst per Email of per Post in alvorens te betalen.

Betaling geldt als definitieve inschrijving. Bij annulering 1 maand voor aanvang worden de deelnamekosten terugbetaald, daarna met aftrek van € 100 administratiekosten.

U kunt € 1450, of € 1500, (incl. Boek, indien u dit nog niet heeft) overmaken op rekeningnummer: 46.47.82.767 (IBAN= NL10ABNA0464782767 - BIC=ABNANL2A) t.n.v. Stichting Kinderneurologie te Amsterdam met vermelding van 'Meskerkursus (en boek)'. Uw boek ligt klaar op de eerste studiedag.

LOCATIE:

Vrije School Brabant, Nuenenseweg 6, 5631 KB Eindhoven.

Bereikbaarheid: OV zie www.9292OV.nl, vanaf Station Eindhoven per bus en lopen 25 minuten.

Eigen vervoer: U kunt parkeren op het terrein van de school en dat van het kinderdagverblijf rechts naast de school. Kijk bijvoorbeeld op www.viamichelin.com, vul de postcodes in en de aanbevolen Michelinroute en u krijgt het advies. Of: www.routenet.nl.

CURSUS

Behandeling van schrijfstoornissen volgens Mesker en aanverwante gedragsneurologische onderwerpen.

DOOR

**Wally van Grunsven
&
Dr. Charles Njiokiktjien**

Eindhoven

